

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžf/30/2016
Identifikačné číslo spisu: 3015200681
Dátum vydania rozhodnutia: 18.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3015200681.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členov senátu JUDr. Moniky Válašikovej, PhD. a JUDr. Jozefa Milučkého, v právnej veci žalobcu: ERSON Recycling, s. r. o., so sídlom Trenčín, Soblahovská č. 3479, IČO: 36 331 201, právne zastúpeného JUDr. Jánom Legerským, advokátom, so sídlom Trenčín, Nám. sv. Anny 15/25, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Banská Bystrica, Lazovná č. 63, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100902/715800/2015/CI zo dňa 24.07.2015, v konaní o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/118/2015-40 zo dňa 18.05.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/118/2015-40 zo dňa 18. mája 2016 p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.
Konanie na prvostupňovom súde

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trenčíne (ďalej v texte rozsudku aj „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) postupom podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100902/715800/2015/CI zo dňa 24.07.2015, ktorým podľa § 74 ods. 4 zák. č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 563/2009 Z. z.“ alebo „daňový poriadok“) ako odvolací orgán potvrdil prvostupňové rozhodnutie Colného úradu Trenčín zn. 1096631/1/161325/2015 zo dňa 16.04.2015, ktorým podľa § 42 ods. 2 písm. p) zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 98/2004 Z. z.“ alebo „zákon o spotrebnej dani z minerálneho oleja“) uložil právnickej osobe - žalobcovi pokutu vo výške 10.000,- € za spáchanie správneho deliktu podľa § 42

ods. 1 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z., ktorého sa žalobca dopustil na tom skutkovom základe, že v mesiaci február 2015 v rámci svojej podnikateľskej činnosti uskutočnil dva nákupy minerálneho oleja uvedeného v § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 98/2004 Z. z. pre vlastnú spotrebu od dodávateľa distribútora pohonných látok SLOVNAFT, a. s., Bratislava (ev. č. 520011400012), pričom túto skutočnosť neoznámil colnému úradu najneskôr pred prvým nákupom uvedeného minerálneho oleja alebo jeho odberom, čím konal v rozpore s ustanovením § 25b ods. 11 zákona č. 98/2004 Z. z.

Prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že po oboznámení sa s obsahom súdneho a administratívneho spisu mal za to, že preskúmané rozhodnutie a postup žalovaného, vrátane colného úradu, bol v medziach žaloby v súlade so zákonom, nakoľko na základe vykonaného dokazovania riadne zistil skutkový stav a ktorý aj správne právne posúdil.

S poukazom na dôkazy zabezpečené správnymi orgánmi súd zistil, a žiaden z účastníkov súdneho konania ani nespochybnil, že žalobca v mesiaci február 2015, presnejšie dňa 06.02.2015 a 17.02.2015, uskutočnil dva nákupy minerálneho oleja uvedeného v § 6 ods. 1 písm. d) zák. č. 98/2004 Z. z. v celkovom objeme 7.013 litrov, pričom uvedenú skutočnosť neoznámil správcovi dane najneskôr pred prvým nákupom alebo odberom. Stalo sa tak až dňa 26.02.2015, čím došlo k porušeniu § 25b ods. 11 veta prvá zák. č. 98/2004 Z. z.

Spornou zostala otázka, či v dôsledku opísaného opomenutia žalobcu vopred oznámiť zamýšľaný nákup minerálneho oleja došlo k spáchaniu správneho deliktu podľa § 42 ods. 1 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z., t. j. k naplneniu materiálneho znaku skutkovej podstaty preskúmaného správneho deliktu.

Vzhľadom na obsah administratívneho spisu mal súd za to, že správne orgány obstarali všetky do úvahy pripadajúce dôkazy, na základe ktorých bezpochyby riadne ustálili skutkový stav.

Prvostupňový súd uviedol, že pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu konania, pre ktoré bola žalobcovi uložená pokuta, je potrebné vziať do úvahy viaceré právne skutočnosti. Zodpovednosť za spáchanie správneho deliktu je založená na objektívnom princípe, čo znamená, že sa posudzuje bez ohľadu na zavinenie. Fakticky ide o zodpovednosť za výsledok, nakoľko subjektívna stránka /zavinenie/ nie je súčasťou skutkovej podstaty prejednávaneho správneho deliktu. Obdobne to platí aj o namietanej materiálnej stránke správneho deliktu. Je to dané tým, že už len samotná skutočnosť, že určité ľudské konanie, správanie je zákonodarcom formálne vyhlásené za správny delikt, vyjadruje jeho spoločenskú nebezpečnosť a závažnosť. Materiálny znak je tak subsumovaný a konzumovaný formálnym znakom protiprávnosti čo znamená, že typová závažnosť je vyjadrená len nepriamo znakmi formálnej stránky skutkových podstat správneho deliktu. Z uvedeného vyplýva, že na spáchanie správneho deliktu postačuje naplnenie formálnych znakov skutkovej podstaty s prihliadnutím na fakt, že skutková podstata správneho deliktu nezahŕňa materiálny prvok. Správne orgány preto postupovali správne, keď pri svojom rozhodovaní nebrali do úvahy žalobcom vytykaný materiálny korektív. Z tohto dôvodu preto súd vyhodnotil námietku žalobcu týkajúcu sa nesprávneho právneho posúdenia veci ako nedôvodnú. S prihliadnutím na okolnosti prípadu, podľa názoru súdu právne posúdenie veci zo strany správnych orgánov nebolo v rozpore s účelom a zmyslom zák. č. 98/2004 Z. z. a konaním žalobcu boli naplnené znaky skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 42 ods. 1 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z.

So spáchaním prejednávaneho správneho deliktu zák. č. 98/2004 Z. z. spája povinnosť uložiť pokutu v pevnej nemennej výške 10.000,- €. Skutočnosť, že pokuta za správny delikt sa v danom prípade neukladá v rámci hornej a dolnej hranice zákonnej sadzby /t. j. od do/ vylučuje aplikáciu ustanovenia § 42 ods. 4 zák. č. 98/2004 Z. z. a tým aj možnosť správnej úvahy správnych orgánov pri ukladaní konkrétnej pokuty. Správca dane tak mal jedinou zákonnú možnosť uložiť pokutu vo výške 10.000,- €. Z tohto dôvodu súd námietku žalobcu čo do výšky pokuty neakceptoval.

Pretože súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie, vrátane prvostupňového rozhodnutia, a im predchádzajúci procesný postup, sú v súlade so zákonom, podľa § 250j ods. 1 O. s. p. žalobu zamietol ako nedôvodnú.

Prvostupňový súd uviedol, že podľa § 250k ods. 1 veta prvá O. s. p., ak má žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Žalobca nebol v konaní úspešný, a preto mu náhrada trov konania nebola priznaná.

II.

Odvolanie žalobcu

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd na základe § 250ja ods. 3 O. s. p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného č. 1100902/715800/2015/CI zo dňa 24.07.2015, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Colného úradu Trenčín č. 1096631/1/161325/2015 zo dňa 16.04.2015 a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie a zároveň, aby žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania vo výške, ako bude odvolacím súdom ustálená, do 3 dní k rukám jeho právneho zástupcu.

Žalobca považoval napadnutý rozsudok súdu I. stupňa za nesprávny, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím je daný dôvod odvolania v zmysle § 205 ods. 1 písm. f) s poukazom na § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.

Žalobca proti zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného, ako aj jemu predchádzajúceho rozhodnutia a postupu prvostupňového správneho orgánu namietal, že správne orgány sa nezaoberali posúdením konania žalobcu napĺňajúceho po formálnej stránke skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 25b ods. 11 veta prvá zák. č. 98/2004 Z. z. aj z hľadiska naplnenia materiálneho znaku tohto správneho deliktu a zároveň, že správne orgány sa pri ukladaní sankcie (pokuty) za posudzovaný správny delikt nezaoberali možnosťou uloženia nižšej pokuty, či upustenia od uloženia sankcie ako takej s ohľadom na celkom nepatrnú závažnosť protiprávneho konania žalobcu bez následku vzniku akejkoľvek škody, či inej ujmy na strane štátu.

Pokiaľ ide o prvú namietanú skutočnosť, tak súd I. stupňa správne konštatoval, že v konaní pred správnymi orgánmi, a teda ani v tomto súdnom konaní o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného nebolo sporné, že žalobca uskutočnil dva nákupy minerálneho oleja uvedeného v § 6 ods. 1 písm. d) zák. č. 98/2004 Z. z., a to nafty, predtým, než by takúto skutočnosť pred prvým nákupom správcovi dane oznámil, čo urobil až dodatočne dňa 26.02.2015, a teda nebolo sporné, že žalobca takýmto postupom porušil § 25b ods. 11 veta prvá zák. č. 98/2004 Z. z. Sporným zostalo, či vzhľadom na drobné opomenutie žalobcu so splnením oznamovacej povinnosti uloženej v ustanovení § 25b ods. 11 veta prvá zák. č. 98/2004 Z. z., ku ktorému došlo jeho ospravedlniteľnou krátkodobou nevedomosťou o zmene právnej úpravy, kde náprava bola ihneď po získaní vedomosti žalobcu o takejto jeho povinnosti vykonaná a kde nedošlo k žiadnym nepriaznivým následkom takejto krátkodobého trvajúceho protiprávneho stavu, bolo možné vôbec takéto konanie žalobcu posúdiť ako správny delikt z hľadiska naplnenia materiálneho znaku správneho deliktu. Podľa žalobcu nemožno vôbec stotožňovať princíp objektívnej zodpovednosti za správny delikt s materiálnou stránkou správneho deliktu. Materiálny znak správneho deliktu ani nemôže byť súčasťou skutkovej podstaty správneho deliktu, keďže skutková podstata konkrétneho správneho deliktu v zásade vždy definuje len formálne znaky správneho deliktu, a teda popisuje konanie, ktorým po formálnej stránke dochádza ku spáchaniu správneho deliktu, pričom materiálny znak je všeobecným kritériom určujúcim, či konkrétne konanie napĺňujúce po formálnej stránke znaky skutkovej podstaty určitého správneho deliktu, je vzhľadom na stupeň závažnosti určovaný predovšetkým okolnosťami vzniku protiprávneho stavu, dĺžkou trvania protiprávneho stavu a jeho následkami, možné ako správny delikt posúdiť. Podľa žalobcu to, že v prípade správneho deliktu je zodpovednosť za jeho spáchanie založená na objektívnom princípe, vôbec nevylučuje, aby sa skúmali okolnosti, za ktorých malo dôjsť ku spáchaniu správneho deliktu, z toho hľadiska či tieto okolnosti nezakladajú bez ohľadu na zavinenie taký nízky stupeň závažnosti a protiprávnosti konania, ktorý by po

materiálnej stránke neumožňoval posúdenie konania ako správneho deliktu, teda ako protispoločenského konania upraveného v osobitných zákonoch, ktoré na jednej strane síce napĺňa formálne znaky správneho deliktu, ale na druhej strane nemá dostatočný stupeň spoločenskej škodlivosti.

Skutočnosť, že aj pri správnych deliktach je potrebné skúmať aj materiálny znak, a teda stupeň spoločenskej nebezpečnosti, nasvedčuje aj ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 372/1990 Zb.“ alebo „zákon o priestupkoch“) pri negatívnom vymedzení pojmu priestupok, z ktorého je zrejmé, že iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných právnych predpisov je definovaný ako jedno z protispoločenských konaní popri priestupku a trestnom čine, pričom tak pri priestupku ako aj pri trestnom čine sa na ich naplnenie vyžaduje aj preukázanie materiálneho znaku, teda spoločenskej nebezpečnosti. Napokon potreba skúmania materiálneho znaku pri posudzovanom správnom delikte vyplýva aj z ustanovenia § 42 ods. 4 zák. č. 98/2004 Z. z., podľa ktorého pri určovaní výšky pokuty prihliadne colný úrad na závažnosť, dĺžku trvania a následky protiprávneho stavu, z čoho je zrejmé, že ide o kritéria určujúce spoločenskú nebezpečnosť, a teda materiálny znak správneho deliktu. Ak má správny orgán (colný úrad) pri určovaní výšky sankcie (pokuty) za posudzovaný správny delikt zákonnú povinnosť prihliadnuť na takéto skutočnosti, tak potom záver súdu I. stupňa, že na spáchanie správneho deliktu postačuje naplnenie formálnych znakov skutkovej podstaty a nie aj materiálneho znaku správneho deliktu, nemôže byť podľa žalobcu, bez ohľadu na vyššie uvedené skutočnosti, aj z tohto dôvodu správny. Podľa žalobcu ustanovenie § 42 ods. 4 zák. č. 98/2004 Z. z. dokonca predpokladá možnosť uplatnenia materiálneho korektívu pri posudzovaní konania dotknutej osoby v tom smere, či ide vôbec o konanie dosahujúce z hľadiska jeho spoločenskej nebezpečnosti intenzitu správneho deliktu alebo nie. Podľa žalobcu jeho konanie spočíva vo vykonaní dvoch menej objemných nákupov minerálneho oleja pred splnením jeho povinnosti v zmysle § 25b ods. 11 zák. č. 98/2004 Z. z. a pri okamžitom splnení tejto povinnosti p o jej zistení bez akýchkoľvek následkov predchádzajúceho nesplnenia tejto povinnosti, nemožno považovať za protiprávne konanie s takým stupňom spoločenskej nebezpečnosti, aby bolo možné toto už posúdiť ako správny delikt s následkom uloženia pokuty vo výške 10.000,- € predstavujúcej sankciu značnej výšky. Protiprávne konanie žalobcu vzhľadom na všetky konkrétne zistenia k tejto veci trvalo len celkom krátku dobu, nemalo žiadne nepriaznivé následky, a teda nedosahovalo vôbec závažnosť správneho deliktu, ktorého závažnosť vzhľadom na konštrukciu ustanovenia § 42 zák. č. 98/2004 Z. z. treba podľa žalobcu posudzovať aj v kontexte so zákonnou sankciou za príslušný správny delikt. Zároveň podľa žalobcu aj v prípade nutnosti posúdenia jeho konania ako správneho deliktu už z dôvodu naplnenia formálnych znakov správneho deliktu, umožňuje uvedené zákonné ustanovenie prinajmenej príslušnému správnenému orgánu za posudzovaný správny delikt uložiť aj pokutu len celkom „symbolickú“, a teda vo výške vyjadrujúcej zanedbateľnú (nulovú) spoločenskú nebezpečnosť konania inak po formálnej stránke napĺňajúceho znaky skutkovej podstaty správneho deliktu.

Pokiaľ ide o druhú namietanú skutočnosť, tak žalobca sa ani so záverom súdu I. stupňa o zákonnej povinnosti správcu dane a jeho jedinej zákonnej možnosti uložiť žalobcovi pokutu vo výške 10.000,- € a o vylúčení aplikácie ustanovenia § 42 ods. 4 zák. č. 98/2004 Z. z. a tým aj možnosti správnej úvahy správnych orgánov pri ukladaní takejto pokuty, nestotožnil. Uviedol, že súd I. stupňa k právnym tvrdeniam, na ktorých žalobca založil túto námietku proti zákonnosti rozhodnutia a postupu správnych orgánov oboch stupňov, nezaujal žiadne príliehavé právne stanovisko a obmedzil sa len na konštatovanie znenia príslušného zákonného ustanovenia o výške pokuty za posudzovaný správny delikt. Podľa žalobcu pri správnom výklade ustanovení § 42 ods. 1 písm. p), ods. 2 písm. a) až p) a ods. 4 zák. č. 98/2004 Z. z. v ich vzájomnom kontexte a nadväznosti, je možné dospieť k opačnému záveru ako urobili správne orgány a s akým sa stotožnil aj súd I. stupňa, že ustanovenie § 42 ods. 4 tohto zákona je možné aplikovať aj pri rozhodovaní o pokute za posudzovaný správny delikt. Z ustanovenia § 42 ods. 2 písm. a) až p) zák. č. 98/2004 Z. z. podľa žalobcu vyplýva, že pri každej z pokút upravených v tomto zákonnom ustanovení za príslušné správne delikty ide o určenie pokuty pevnou sumou so súčasným určením minimálnej hranice pokuty, okrem pokuty upravenej v § 42 ods. 2 písm. o), kde je táto upravená tak, že túto možno uložiť „do 500,- eur“. Za takéhoto stavu právnej úpravy by potom aplikáciu ustanovenia § 42 ods. 4 zák. č. 98/2004 Z. z. pri správnosti právneho názoru správnych orgánov ako aj

súdu I. stupňa na túto vec, bolo možné vzťahnúť len k pokute upravenej v ustanovení § 42 ods. 2 písm. o) tohto zákona, čo by zjavne však nebolo opodstatnené s ohľadom na úpravu výšky tejto pokuty a čo by skôr predpokladalo, že právna úprava obsiahnutá v ods. 4 tohto zákonného ustanovenia by bola obsiahnutá (priradená) len pri úprave pokuty v ods. 2 písm. o) tohto zákonného ustanovenia. Podľa žalobcu však práve celková koncepcia ustanovenia § 42 zák. č. 98/2004 Z. z., v ktorej je po úprave konkrétnych správnych deliktov v ods. 1 pod písm. a) až p) a po úprave konkrétnych pokút za jednotlivé správne delikty v ods. 2 pod písm. a) až p) obsiahnutý ods. 4, podľa ktorého pri určovaní výšky pokuty prihliadne colný úrad na závažnosť, dĺžku trvania a následky protiprávneho stavu, jednoznačne naznačuje, že zámerom zákonodarcu bolo dať správnemu orgánu možnosť správnej úvahy pri ukladaní pokuty za príslušné správne delikty o primeranosti jej výšky s ohľadom na tieto zákonné kritéria upravené v tomto ods. 4 vo vzťahu ku každej pokute upravenej v ods. 2 pod písm. a) až p) tohto zákonného ustanovenia, a preto podľa žalobcu znenie ustanovenia § 42 ods. 2 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z. nevyklučuje aplikáciu ods. 4 tohto zákonného ustanovenia pri rozhodovaní o výške pokuty. Preto podľa žalobcu ani túto namietanú skutočnosť súd I. stupňa správne neposúdil a dospel k nesprávnemu právnemu záveru, na základe ktorého žalobu zamietol.

Na základe uvedených skutočností žalobca navrhol, aby odvolací súd po preskúmaní veci napadnutý rozsudok súdu I. stupňa zmenil v zmysle petitu odvolania a zároveň, aby žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania, ktorých výšku pre prípad takéhoto rozhodnutia odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania žalobca zároveň vyčíslil s ich podrobnou špecifikáciou.

III.

Vyjadrenie žalovaného

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu, uviedol, že má za to, že zo samotnej definície priestupku uvedenej v ustanovení § 2 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého: „Priestupkom je zavinené konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin“, ešte nie je možné dospieť k právnej dedukcii, že aj u všetkých správnych deliktoch (neupravovaných zákonom č. 372/1990 Zb.) je potrebné skúmať materiálnu stránku konania subjektu.

Práve naopak, z ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. je zrejmé, že na základe, resp. len pre účely zákona č. 372/1990 Zb. sa bude z pozície zavinenia, či ohrozovania/porušovania záujmu spoločnosti posudzovať konanie subjektu, či je priestupkom. Právna úprava zákona č. 372/1990 Zb. však už nebude (a ani nemôže) určovať osobitným zákonom, na základe akých determinujúcich kritérií sa bude konanie subjektov posudzovať ako iný správny delikt.

V konečnom dôsledku právny názor žalobcu, že prvá veta súvetí v ustanovení § 2 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. (definujúca čo je priestupok - zavinené, nebezpečné, zákonom označené konanie) má vplyv na posudzovanie „iných správnych deliktov“ uvedených v druhej vete súvetia, bol nesprávny aj z toho dôvodu, že potom by sa muselo ad absurdum posudzovať pri konaní subjektu (napr. právnickej osoby), či ide o iný správny delikt, aj napr. zavinenie takejto osoby.

Žalovaný uviedol, že aj samotný zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov výslovne rozlišuje medzi správnymi deliktami (§ 42), na ktoré sa vzťahuje výlučne zákon č. 98/2004 Z. z., resp. zákon č. 563/2009 Z. z. a priestupkami, na ktoré a na prerokovávanie ktorých sa podľa § 42a ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z. vzťahuje zákon č. 372/1990 Zb.

Nemôže byť správnym ani tvrdenie žalobcu, že ustanovenie § 42 ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z. je

možné aplikovať na všetky správne delikty zákona č. 98/2004 Z. z., pretože v opačnom prípade by sa uplatnilo iba pri ukladaní pokuty podľa § 42 ods. 2 písm. o) zákona č. 98/2004 Z. z.

Odhliadnuc od skutočnosti, že nízke množstvo prípadov, na ktoré sa ustanovenie zákona uplatní, samé o sebe nemôže byť dôvodom na odmietnutie jednoznačného gramatického a logického výkladu § 42 ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z., žalovaný upozornil aj na ustanovenie § 42 ods. 2 písm. b) zákona č. 98/2004 Z. z. („uloží pokutu do výšky 0,39 eura za každý vydaný liter“), na ktoré je taktiež možné aplikovať § 42 ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z.

Na dôvažok ani z historického hľadiska nie je dôvodné absolutizovať paušálny charakter výšky pokút uvedených v ustanoveniach § 42 ods. 2 zákona č. 98/2004 Z. z., keďže napr. podľa zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2010 colný úrad mohol uložiť pokutu podľa § 42 ods. 2 písm. a) zákona č. 98/2004 Z. z. do výšky 16.596,- €.

Na základe vyššie uvedeného žalovaný žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 13S/118/2015-40 zo dňa 18.05.2016 v celom rozsahu potvrdil.

IV.

Posúdenie veci odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O. s. p.), keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p. v spojení s § 211 ods. 2 O. s. p. a § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O. s. p.)

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O. s. p. (§ 247 ods. 1 O. s. p.).

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 prvá veta O. s. p.).

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Úlohou správneho súdu pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je posudzovať, či rozhodnutie bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O. s. p.).

Úlohou prvostupňového súdu v predmetnej veci bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného č. 1100902/715800/2015/CI zo dňa 24.07.2015, ktorým podľa § 74 ods. 4 zák. č. 563/2009 Z. z. ako odvolací orgán potvrdil prvostupňové rozhodnutie Colného úradu Trenčín zn. 1096631/1/161325/2015 zo dňa 16.04.2015, ktorým podľa § 42 ods. 2 písm. p) zákona č. 98/2004 Z. z. uložil právnickej osobe - žalobcovi pokutu vo výške 10.000,- € za spáchanie správneho deliktu podľa § 42 ods. 1 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z., ktorého sa žalobca dopustil tým, že v mesiaci február 2015 v rámci svojej podnikateľskej činnosti uskutočnil dva nákupy minerálneho oleja uvedeného v § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 98/2004 Z. z. pre vlastnú spotrebu od dodávateľa distribútora pohonných látok SLOVNAFT, a. s., Bratislava (ev. č. 520011400012), pričom túto skutočnosť neoznámil colnému úradu najneskôr pred prvým nákupom uvedeného minerálneho oleja alebo jeho odberom, čím konal v rozpore s ustanovením § 25b ods. 11 zákona č. 98/2004 Z. z.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd v rozsahu odvolacích dôvodov preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými zásadnými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi odvolania proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne po preskúmaní rozsudku a po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisového materiálu vychádzajúc z ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. nezistil žiaden dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku. Tieto závery vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku tohto rozsudku. Preto sa s ním najvyšší súd stotožňuje v celom rozsahu, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne.

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa § 2 ods. 1 písm. a) a k) zák. č. 98/2004 Z. z., na účely tohto zákona sa rozumie daňovým územím územie Slovenskej republiky a podnikaním činnosť vykonávaná na daňovom území v súlade s osobitným predpisom a rovnaká alebo obdobná činnosť vykonávaná v iných členských štátoch podľa právnych predpisov členských štátov.

Podľa § 25b ods. 11 veta prvá zák. č. 98/2004 Z. z., osoba, ktorá chce na daňovom území nakupovať v rámci svojej podnikateľskej činnosti v daňovom voľnom obehu na vlastnú spotrebu minerálny olej uvedený v § 6 ods. 1 písm. a), d) alebo písm. f) od osoby podľa odseku 1 (ďalej len "spotrebiteľ pohonných látok"), je povinná oznámiť túto skutočnosť colnému úradu najneskôr pred prvým nákupom tohto minerálneho oleja alebo jeho odberom.

Podľa § 42 ods. 1 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z., správneho deliktu sa dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená na podnikanie, ak nesplní povinnosť podľa § 25b ods. 1, 3 alebo ods. 11.

Podľa § 42 ods. 2 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z., colný úrad uloží pokutu za správny delikt podľa odseku 1 písm. o) alebo písm. p) 10 000 eur.

Podľa § 42 ods. 4 zák. č. 98/2004 Z. z., pri určovaní výšky pokuty prihliadne colný úrad na závažnosť, dĺžku trvania a následky protiprávneho stavu.

Z podkladov súdneho spisu, ktorého súčasťou bol aj kompletný administratívny spis žalovaného, vrátane prvostupňového správneho orgánu, je zrejmé, že skutkový stav medzi procesnými stranami sporný nebol.

V posudzovanej veci neexistovali žiadne pochybnosti o tom, že žalobca naplnil skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 42 ods. 1 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z., keď nesplnil svoju zákonnú oznamovaciu povinnosť v zmysle ustanovenia § 25b ods. 11 veta prvá zák. č. 98/2004 Z. z.

Pokiaľ ide o žalobcom namietanú materiálnu stránku správneho deliktu, senát najvyššieho súdu sa v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciou prvostupňového súdu, že už len samotná skutočnosť, že určité ľudské správanie je zákonodarcom formálne vyhlásené za správny delikt, vyjadruje jeho spoločenskú nebezpečnosť a závažnosť. Na spáchanie správneho deliktu postačuje naplnenie formálnych znakov skutkovej podstaty, a to s prihliadnutím na fakt, že skutková podstata správneho deliktu nezahŕňa materiálny prvok.

Zároveň je potrebné poukázať na skutočnosť, že zodpovednosť za spáchanie správneho deliktu je založená na objektívnom princípe, čo znamená, že sa posudzuje bez ohľadu na zavinenie. Fakticky ide o zodpovednosť za výsledok, nakoľko subjektívna stránka /zavinenie/ nie je súčasťou skutkovej podstaty prejednávaneho správneho deliktu.

Za stavu, že konaním žalobcu boli naplnené znaky skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 42 ods. 1 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z., aj podľa názoru najvyššieho súdu právne posúdenie veci zo strany správnych orgánov nebolo v rozpore s účelom a zmyslom zákona č. 98/2004 Z. z.

Úlohou súdu bolo aj vyriešenie právnej otázky, či žalovaný bol pri rozhodovaní o uložení pokuty viazaný pevne stanovenou výškou pokuty, ktorá je taxatívne stanovená v zákone o spotrebnej dani z minerálneho oleja alebo mal možnosť moderácie podľa § 42 ods. 4 zák. č. 98/2004 Z. z.

Senát najvyššieho súdu v prvom rade považuje za potrebné zdôrazniť, že povinnosťou colných orgánov bolo postupovať len podľa zákona, a preto nemožno legitímne očakávať, aby v konkrétnom konaní bol porušený princíp legality zakotvený v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého: „Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“. Štátny orgán, ktorého postavenie a právomoci sú zákonom reglementované, nie je preto oprávnený z vlastného rozhodnutia a podľa vlastnej úvahy konať nad rozsah svojich zákonných právomocí, nakoľko takéto konanie príslušný právny predpis neustanovuje. Rovnako povinnosť konať v súlade so zákonmi a inými predpismi explicitne vyplýva pre správny orgán zároveň z § 3 ods. 1 správneho poriadku, podľa ktorého, cit.: „Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi“.

Najvyšší súd mal za to, že žalovaný v konaní o uložení pokuty žalobcovi postupoval a rozhodol plne v rozsahu stanovenom zákonom o spotrebnej dani z minerálneho oleja, t. j. v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Senát najvyššieho súdu zároveň dáva do pozornosti výklad Ústavného súdu Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. I. ÚS 3/1998 z 05.02.1998, v zmysle ktorého, cit.: „Len taký postup orgánu štátu,

ktorý zohľadňuje ústavné princípy citovaného ustanovenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky spôsobom a v rozsahu uvedenom vyššie pod bodom 1, je naplnením princípu právnej istoty ako nedielnej súčasti právneho štátu v zmysle čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Základnou podmienkou v materiálnom právnom štáte je dôsledné dodržiavanie kompetencií orgánmi verejnej moci. V dôsledku uvedeného preto štátnym orgánom Slovenskej republiky zákony upravujúce ich postavenie a právomoci neumožňujú, aby samostatne rozhodovali v konaní nad rámec zákona, t. j. mimo rozsah zákonom ustanovených právomocí. Zákonom ustanovený rozsah právomocí jednotlivých orgánov štátu je stabilný a k jeho zmene môže dôjsť len v dôsledku neskoršej a obsahovo odlišnej zákonnej úpravy. Ten orgán štátu, ktorého postavenie a právomoci zákon upravuje, nie je preto oprávnený z vlastného rozhodnutia a podľa vlastnej úvahy konať nad rozsah svojich zákonných právomocí, keďže takéto konanie príslušný právny predpis neupravuje.“

Z uvedenej judikatúry jednoznačne vyplýva princíp zákonnosti, ktorý ovláda činnosť verejnej správy ako celok, t. j. limitovanie štátnych orgánov normatívnou právnou úpravou. Podľa odvolacieho súdu nemôže byť tento princíp vylúčený pri uplatňovaní právomoci vykonávateľov verejnej správy ani v rámci administratívneho trestania.

Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že v posudzovanej veci ide o obligatórne stanovenú výšku pokuty za nesplnenie informačnej povinnosti podľa § 25b ods. 11 veta prvá zák. č. 98/2004 Z. z. Z uvedeného dôvodu žalovaný nemohol na tento prípad aplikovať § 42 ods. 4 zák. č. 98/2004 Z. z. a zohľadniť povahu, závažnosť, či následky porušenia povinnosti.

Aj podľa názoru najvyššieho súdu bol žalovaný striktne limitovaný zákonom stanovenou výškou pokuty, a preto nemohol pri rozhodovaní o výške pokuty použiť správnu úvahu, resp. prihliadať na iné ako predmetné riešenie stanovené v administratívno-právnej norme.

Správny súd pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v sankčných veciach sa nemôže zaoberať otázkou, či je príslušná sankcia primeraná vo vzťahu ku skutku, keďže príslušná skutková podstata trestania správneho deliktu, v danom prípade v zmysle § 42 ods. 2 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z., jednoznačne vymedzuje spôsob trestania.

Za stavu, že výška pokuty je podľa ustanovenia § 42 ods. 2 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z. určená pevnou sadzbou, nebolo možné pristúpiť v danom prípade k moderácii zákonom určenej sadzby pokuty a upravovať jej výšku s ohľadom na povahu, závažnosť, spôsob a následky porušenia povinnosti.

Žalovaný preto postupoval v zmysle zákona, keď pri ukladaní pokuty prihliadal rigorózne len na skutočnosť, že žalobca nespĺnil včas svoju informačnú povinnosť.

Odvolací súd zistil, že odvolanie žalovaného neobsahuje žiadne právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/118/2015-40 z 18. mája 2016 ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. a § 219 ods. 1, 2 O. s. p., potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ust. § 250k ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s ust. § 246c veta prvá O. s. p. a s ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v súlade s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že v odvolacom konaní neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2016.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, ktorý v § 492

ods. 2 ustanovil, že odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.